Ассаламу гІалайкум

ЦІумадисезул гьаракь

Голос Цумады

2018 сональул
2 ноябрь
РУЗМАН
№ 48
(7535)
Газета бахъизе байбихьана 1937 сональул 1 декабралда
Багьа 8 гъурущ
12+

ЦІУМАДА РАЙОНАЛЪУЛ ГАЗЕТА - ЦУМАДИНСКАЯ РАЙОННАЯ ГАЗЕТА

Барки

4 ноябрь-Халкъалъул цолъиялъул къо

ХІурматиял районцоял!

РакІ-ракІалъ баркула тІаде щолеб ТІолгороссиялъул байрам-Халкъалъул цолъиялъул къо.

ГІемермиллаталъулаб Россиялъул халкъалъ кидаго цІунана гІагараб ВатІаналде рокьи. Байрамалъ нилъ ахІула улкаялъул экономикияб гуч цІикІкІинабиялъе Россиялъул жамгІияб цолъи букІинабиялде.

Божи буго ВатІан цебетІеялъулъ нилъер районалъул халкъалъулги, Россиялъул халкъгун цадахъ, жигараб къеркьей букІиналда.

Гьарула киназего щулияб сахлъи, рохел, хІалтІулъ бергьенлъаби, талихІ ва рекъел

АнвархІажи Вечедов, районалъул бетІер

Районалъул администрациялда

ХІасил кколарел гара-чІвариял гьаричІого, тІадкъаял тІуразаризе ккела

Араб анкьалъ ва гьелда цереккун кьурал тІадкъаял тІуразариялъул хІакъалъулъ суал гІенеккана араб талат къоялъ райадминистрациялда тІобитІараб данделъиялда. Гьенир, гІадат хІисабалда, гІахьаллъана райадминистрациялъул жавабиял хІалтІухъаби ва цо-цо учреждениябазулгун организациябазул нухмалъулел.

Данделъиялда гІахьаллъана районалъул бетІер АнвархІажи Вечедов ва депутазул районалъул Собраниялъул председатель УзумхІажи Сайпудинов.

Печал ракулеб заманалде районалъул учреждениябаздагун организациябазда бугеб хІадурлъиялъул бицун кІалъазе вахъарав райадминистрациялъул отделалъул нухмалъулев АхІмад ТІагьировас бицана жакъа къоялда районалда киналниги учреждениябазда гурин печал ракизе гІураб къадаралъулаб хІадурлъи.

Районалъул бетІерас риидалго тІадкъан букІана цо-цо идарабазда цІул ва тІурччи бухІулел печал газ бухІулелде сверизаризе. Жакъа къоялдеги гьеб тІадкъай тІубан гьечІо.

РагІалде бахъунеб буго районалъул маданиялъул управлениялъул ва райадминистрациялъул спортивияб школалда аскІоб бугеб кІиабилеб административияб минабазда газалдалъун печал ракизе гьабулеб хІадурлъи. Печал газалдалъун ракизе хІалтІи гьабизе цебеккун тІадкъан бугониги, цо-цо бакІазда гьеб жеги байбихьун гьечІо. Лъималазул «Бакъ» ахикь бугеб печги лъикІаб хІалалда гьечІо, гІураб къадаралда чІезабун гьечІо районалъул лъайкьеялъул учреждениябазда цІул ва тІурччи.

Гьеб хІалтІи ккола нахъе тІамун тезе бегьулареб. ТІурччи бухІиялъул хІасилалда нилъеда сверухъ бугеб гьаваги буго хвезабулеб, жибго газалдалъун печал ракиги учузго чІезехъин буго.

Данделъиялъул ахиралда районалъул бетІерас тІадкъана маданияталъул управлениялда, спортивияб школалда аскІоб бугеб райадминистрациялъул кІиабилеб минаялда ва Агъвали гимназиялда къокъабго заманалда печал газалдалъун ракулел гьаризе, ва хадусеб данделъиялда цІулгун тІурччиялдалъун лъайкьеялъул учреждениябиби хьезариялъул ахІвал-хІалалъул мухІканлъи лъазабизе.

Районалъул бетІерас тІадеги цІиял тІадкъаял кьуна ва кьварун лъазабуна гьел тІурачІел нухмалъулел жавабалде цІазе ругилан.

ХІасил кколарел гара-чІвариял гьаричІого, тІадкъаял тІуразаризе ккелин абуна районалъул бетІерас данделъиялъул ахиралда, хІасилалъулаб кІалъай гьабулаго.

БукІина росабалъ щулияб бухьен

ПАО «Ростелекомалъ» байбихьун буго нилъер районалда «Senset» бухьеналъулал станцияби лъезе. Гьел тІубанго лъун лъугІарб мехалъ, рес кьезе буго бакІалъулал ір телефон, интернет ва телевидениялъул 280 канал хІалтІизабизе. Гьел станцияби лъурал росабалъ бокьарав чиясул ихтияр буго коммутаторалде бухьен гьабизе ва жиндирго рокъоб ір телефон, интернет ва телевидениялъул каналаздаса мунпагІат босизе. Гьелъул багьаги республикаялда цоги бухьеналъул компаниябазулалдаса дагьаб буго ва гІага-шагарго 460 гъурущ кколеб буго.

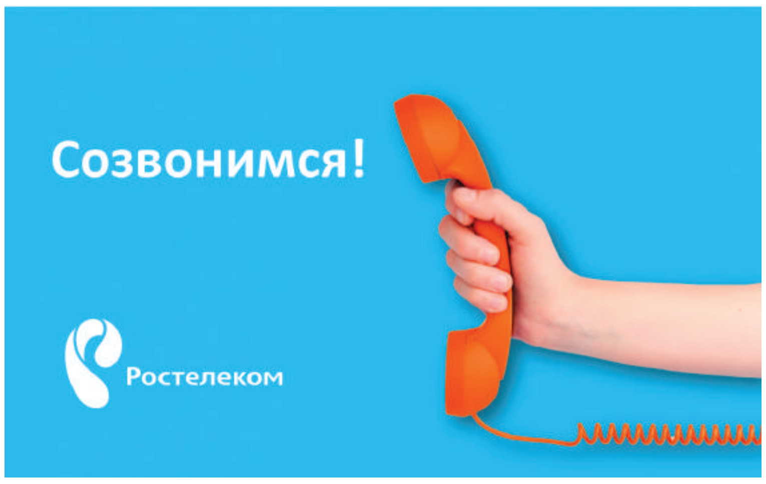

2014-абилеб соналъ байбихьараб гьеб программаялда рекъон (зама-заманалъ чІезабун букІана) октябралъул ахиралде ТІинди ва Метрада росабалъ бухьеналъул «Senset» станцияби лъун руго. Ноябралъул ахиралде Хъварщи, Хушет ва Силди росабалъги лъезе ругин абуна районалъул бетІерасул кумекчи АхІмад АхІмадулаевас. ТІасияб соналъ хутІарал росабалъги лъезе ругин абуна ростелекомалъул районалда бугеб участкаялъул нухмалъулев Салимхан МухІамадовас.

Оптико-волоконияб бухьеналъул кабель бачунеб буго «Россеталъ» ва гьеб бачиналъ ихтияр кьолеб буго щивав чиясе бищун цебе тІураб ва хасго сардил гІужалъ хехаб интерненталъе. Жакъа къоялде гьеб мухъалда хІалтІулеб буго 180 телевидениялъул каналги.

Гьеб халкъалъе мунпагІатаб пайдаяб ва кІвар бугеб хІалтІиялъе райадминистрациялъ кІвараб кумек гьабулеб буго.

Божи ва хьул буго районалъул хутІарал росабалъги гьединаб бухьен букІинин.

МухІамад ГІабдулаев

ЦІиял харбал, лъугьа-бахъинал

КІванадеги щвана тІабигІияб газ

Къойидасан-къойиде лъикІлъулеб буго районалда гІадамазул гІумру-яшав.Жакъа къоялъ нилъер республикалъул гІатІиракьаздаги Россиялъул гъварилъуда ругел росабалъгицин гьечІеб тІабигІияб газ щун буго нилъер районалде.Жакъа къоялде газалдасан пайда босулеб буго Гьигьалъ-гІурухъ, Гьигьалъ, Гьадири, ГъачІилъ, КІочІали, Гьигьихъ, Агъвали, Хуштада, Кьенхара, Хуштада-гІурухъ, Лъондода ва ТІисси росабалъ.

Гьезул мухъилъе ккана КІванада росуги. Итни къоялъ гьениб тІобитІана росулъе тІабигІияб газ щвеялда хурхараб рохалилаб тадбир. КІвандерил рохел гІахьал гьабизе рачІана районалъул бетІер АнвархІажи Вечедов, районалъул газалъул магІишаталъул нухмалъулев МухІамад ХІайбулаев, Болъихъ бугеб абонентазулаб пункталъул нухмалъулев ХІамзат ХІажимухІамадов, республикаялъул районазда гьоркьосеб газ бикьулеб управлениялъул «Центральная» участокалъул юристконсультант Зубаир Магомаев.

Росдал рохел гІахьал гьабулаго, районалъул бетІер АнвархІажи Вечедовас кІвандерил жамагІаталда баркана росулъе газ щвей, бицана районалъул росабалъе тІабигІияб газ бачиналда сверухъ гьабулеб хІалтІул, халкъалъе гьелъул бугеб бигьалъиялъул ва тІабигІат цІуниялъе бугеб хайиралъул.

Тадбиралда кІалъазе вахъарав Зубаир Магомаевас бихьизабуна газалъул хайиргун цадахъ заралги букІине бегьулеблъи гьелдаса битІун пайда босизе лъачІони. Гьес росдал халкъ ахІана газалдаса пайда босулаго цІодорго рукІиналде.

Жиндирго кІалъаялда МухІамад ХІайбулаевас бицана КІванада росулъ 154 абонентасул бачІун бугин газ бачеян гІарза, гьезул гІемерисезул рагьун руго счетал, хутІаразулги документал хІадур гьарун руго. Гьединго МухІамадица бицана жалго лъугьун газ бачи кколин гІумруялъе хІинкъи бугеб ва гьебго заманалда законалдаги данде кколареб ишлъун. Гьеб кинабго хІалтІи гьабизе ккола специалистаз.

Хадув кІалъазе вахъарав абонентазул пункталъул нухмалъулев ХІамзат ХІажимухІамадовас жамагІаталъе баян гьабун бицана газалъул багьа-къадаралъул ва гьелъухъ гІарац кьолеб къагІидаялъул.

КІалъазе вахъарав росдал имам ГъазимухІамадица Аллагьасе рецц бугилан абуна гьадинаб нигІмат росулъе щвеялъухъ, ва баркала загьир гьабуна районалъул газалъулаб магІишаталъул хІалтІухъабазе кІвандерие гьабураб кІудияб кумекалъухъ.

КІванада росдал бетІер ХІадис Хизриевас районалъул нухмалъиялъе ва газалъулаб магІишаталъул хІалтІухъабазе баркалаги кьолаго, МухІамад ХІайбулаевасда гьарана мадугьалихъ бугеб Гьимерсо росулъеги хасел щвелалдего газ биччазе кумек гьабеян. Гьенибги гІагараб заманаялда бакила газалъул хъахІилаб цІа.

Гьединаб рохалилаб ахІвал-хІалалда ана КІванаде газ щвеялъул тадбир.

МухІамад Къасумов

Дагъистаналъул руччабазул Союзалъ - 25 сон

КъотIугеги рокъоб чIужугIаданалъул кечI

26 октябралда МахIачхъалаялда ГIурус театралъул залалда тIобитIана Дагъистаналъул руччабазул союзалъ 25 сон тIубаялъул хIурматияб тадбир. Гьенир гIахьаллъана муниципалиял районазул руччабазул советазул председателалги, машгьурал гIалимзабиги, шагIирзабиги, хьвадарухъабиги, культураялъулгун искусствоялъул

хIалтIухъабиги, ишалъулал ва гIадатиял руччабиги. Гьезда гьоркьор рукIана нилъер районалъул руччабазул советалъул председатель Асият Ибрагьимова ва гьелъул членал Зульфия Сажидова, ПатIимат ХIажимухIамадова, Мадина АхIмадова, ПатIимат Закарьяева ва гь. ц.

Тадбир байбихьана улкаялда захIматал кьоял тIаде щведал 1999 соналъ Дагъистаналъул Болъихъ ва ЦIияб Лак районазул руччабаз бихьизабураб кьохIехьеялъул ва кьвакIиялъул хIакъалъулъ хIадурараб видеороликалдасан. БатIи-батIиял районазул бахIарчиял руччабаз цояз кванил нигIматаздалъун, цояз бухьеналъул алатал цIуниялдалъун, цогидаз бандитаздаса рахчиялдалъун ва кодобе ярагъ босиялдалъун кумек гьабуна солдатазе улкаялъул цолъи цIунизе. Гьел руччаби шапакъатаздалъунги кIодо гьаруна. Рохалилаб тадбиралде ракIарарал руччабаз халат-ккараб хьатчIваялдалъун кIодо гьаюна Россиялъул БахIарчи МухIамад НурбахIандовасул эбелги.

Дандельиялда кIалъазе яхъарай Дагъистаналъул руччабазул союзалъул председатель Интизар Мамутаевалъ ракIалде щвезаюна гьеб гIуцIиялъе гIемерал соназ нухмалъи гьабурай хвел гьечIей шагIир ва жамгIияй хIаракатчIужу Фазу ГIалиева, «Киб кьвагьаниги, гулла эбелалъул рекIелъ щола» абурал гьелъул машгьурал рагIабиги. Кинабго къуватги, чорхол жанги кьун хIалтIулел жигарал руччаби улкаялде кьо ккедал кьватIире рахъине кидаго хIадурал ругин абуна гьелъ ва цIаралккун рехсана республикаялъул жамгIияб гIумруялъулъ хIаракат бихьизабурал руччаби. БукIа абе, кидаго гьасда цIаги, цIеда гьалдолеб хьагги, ва бищун аслияб жо нужер рокъоб ахIулеб кечIги, щай гурелъул чIужугIаданалъ кечI ахIула гIумруялда жаниб кинабго лъикI бугеб мехалъилан машгьурай шагIиралъул рагIабаздалъун лъугIизабуна Интизар Мамутаевалъ жиндирго кIалъай.

ХIурматияб тадбиралда грамотабаздалъун кIодо гьаруна хIукуматалъул батIи-батIиял хьулухъазда хIалтIулел руччаби. Дагъистаналъул руччабазда союзалъ 25 сон тIубай баркарал баркиял рачIана Россиялъул руччабазул Союзалъул председатель Валентина Матвиенкол ва мадугьалихъ ругел республикабазул руччабазул союзазул рахъалдасан. Гьелдаса хадуб дандельаразе бихьизабуна гьитIинаб концерт.

Гьеб тадбиралда нилъер районалъул руччабазда гьоркьоб гьабулеб жигараб хIалтIухъ ва Дагъистаналъул руччабазул союзалъ 25 сон тIубаялъул юбилеялда хурхун медалалдалъун кIодо гьаюна районалъул руччабазул советалъул председатель Асият Ибрагьимова.

СахаватчагIаз куцала лъикIаб наслу

Районалъул лъайкьеялъул управлениялда «Пагьму-гьунар бугел лъимал» абураб центр рагьаралдаса нахъе исана ичIабилеб сон буго. Централъул хIалтIухъабаз гIемераб хIалтIи гьабуна гьунарги, махщелги, пагьмуги бугел лъимал

тIатинариялъе ва гьезул церетIеялъе. Сонайил тIоритIула батIи-батIиял олимпиадабигун конкурсал, гIахьаллъула тIолгороссиялъулал конкурсазда. Гьел тIоритIиялъе жидерго буголъиялдаса спонсорлъиялъулаб кумек гьабула районалда ва район тун кьватIир гIумру гьабулел ракьцояз . Гьеб буго гьезул гIолеб гIел куцаялъе лъураб галиги, нилъер халкъалъул букIинесеб лъикIлъиялъе гьабулеб хIалтIул цо бутIаги. ТIабигIаталъго инсанасе кьураб гьунар цебетIезабиялъе ресал киназулго рукIунаро, амма гьезие квербакълел сахаватал чагIи гIемер руго ва халкъалда лъазе ккола гьезул цIарал. Гьединаздаса ккола Хуштада росдал жамгIияб фонд, «ТIинди» жамгIияб гIуцIи, Ирбиталда гIумру гьабун вугев Хуштадаса предприниматель МухIамадамин ГIисакъов, райадминистрациялъул бетIерасул заместителал ТIагьир Халидов ва МухIамад ГIисаев, районалъул централизованнияб бухгалтериялъул бухгалтер МухIамадрасул ЖахIпаров, райадминистрациялъул отделалъул нухмалъулев МухIамад Коратов, пенсионер МухIамад ГIабдулаев, Гьигьаль росдал администрациялъул бетIер Рабадан ГьазимухIамадов, районалъул лъайкьеялъул управлениялъул нухмалъулесул заместитель Зайнаб ГIабдусаламова, райадминистрациялъул росдал магIишаталъул отделалъул хIалтIухъан Шамил Бадрудинов.

Жакъа кьоялде гьез кумек гьабулеб буго пагьму-гьунар бугел лъималазул цебетIеялъе ва нилъер районалъул букIинесеб ургъел бугеб сахаб наслу куцаялъе. Гьезие баркала загьир гьабулеб буго «Пагьму-гьунар бугел лъимал» абураб централъул нухмалъулев ГIалихIажи ХIусеновас ва лъималазул эбел-инсуца.

Хьул буго заманалдасан нилъеда рихьилин спонсоразул сахаватал ишазул лъикIал хIасилалги, хIурматиял гIадамаллъун рахъарал лъималги, гьездаса чIухIарал ва рохарал районцоялги.

Зульфия Сажидова

Газеталъе жаваб бачIана

Макъалаялъул цIех-рех гьабуна

Микьабилеб июналъ кьватIибе араб «ЦIумадисезул гьаракь» газеталда бахьун букIана «Газалъул хIалтIи бехьерхьулеб буго» абураб макъала. Гьелъул автор Агьвали росулъа захIматалъул ветеран МухIамад Загьидовас хьвалеб буго Агьвали газги бачун бугилан, амма гIадамазухъе жеги абонентасул книжкабиги кьун гьечIин ва халкъалда лъалеб гьечIин бухIараб газалъухъ гIарац кигIан ва кибе кьезе кколебалиян.

Гьеб суал роцIинаби мурадалда дагьаб цебе райадминистрациялъул бетIерасул заместитель МухIамад ГIисаевасул хIалтIулаб кабинеталда дандельун рукIана районазда гьоркьосеб Болъихъ бугеб газалъул абонентазулаб пункталъул нухмалъулев ХIамзат ХIажимухIамадов, нилъер районалъул газалъулаб магIишаталъул хIалтIухъан ШагIбан ХIайбулаев ва макъалаялъул автор МухIамад Загьидов.

ХIамзат ХIажимухIамадовас МухIамад Загьидовасе жаваб кьуна ва бичIчIизабуна гьеб рахъалъ бугеб гIадлунизам. Жиндир рокъобе газ бачарабго, абонент вачIине ккола лицевой счет рагьизе гьелъие кьваригIунел документалгун Болъихъе, абонентазулаб пункталде. Амма нилъер районалда бугеб газалъулаб магIишаталъул (ЭГСалъул) нухмалъулев МухIамад ХIайбулаевас, гIадамазе бигьалъи гьабун, рачIаразул документал Болъихъе руго щвезарулел счетал рагьизе, гьеб киназдагоги гьечIо бичIчIулебилан абуна ХIамзатица. 10 августалдасан нахъе счетги рагьичIого, газалдаса пайда босулев чи тамихIалде цIазе рес бугиланги абуна ХIамзатица.

Счет рагьун хадуб абонентас гIарац кьезе бегьула росабалъ почалъул отделениябазул кассаялде яги токалъухъ гIарац босулеб энергосбыталъул кассаялде, бегьула гьединго гIарац кьезе Болъихъ абонентазулаб пункталъул контролерасухъеги.

Жидеда тIадаб гьечIин абонентазе книжкаби кьезе, кьваригIарас гьел жидецаго росизе кколин, нижее гIола счетазда бихьизабураб налъи бецIун гIарац кьураб квитанцияйилан абуна гьес. Книжкаби росизе бокьарал ине бегьула гьел росизе почалде.

ТIабигIияб газалъул цо кубометралъул багьа буго 5,11 гъурущ. Жиндир заманаялъ гIарац кьечIони, тIаде бачIуна пеня, гьединлъидал гIарац кьезе лъикIаб буго щибаб моцIалъ.

-Жиндир заманалъ счетал рагьичIолъиялъе гIайибиял жалго бетIергьаби кколин абуна ШагIбан ХIайбулаевас. Нижеца гIемер абула счетал рагьизе кколин абун, районалъул газеталдаги нижер нухмалъулесул макъалаялдаги хьван букIана счетал рагьизе кколеблъиялъул ва гьеб рагьулеб кьагIидаялъул хIакъалъулъ. Жакъа кьоялъги абулеб буго документалгун рачIа нижехьеян. Болъихъеги ине ккеларо, нижецаго гIадамазе лъикIлъиялъе гIоло гьабулеб буго гьеб хIалтIи, нижеда тIадаб гьечIониги, -ян абуна ШагIбаницаги.

Макъала халат гьабун хьваялъул мурад ккола гIадамазда газалдасан битIун пайда босизе малъи ва гьелъие счетал рагьиялъул кьагIида гIадамазда бичIчIизаби.

МухIамад Къасумов

Росасе кьелелде ясаздаги, хъизан гьабилелде васаздаги...

ЧӀужугӀадан ккола дунял берцин гьабизе йижарай гӀадан. Гьелда кӀола кинабго, рукъалъул букӀа, къватӀисан букӀа, хъизан-лъималазул ва гьеб гуреб цойгидалъулги тӀалаб гьабун, кинабго данде бачине.ЧӀужугӀадан гьечӀеб рокъоб букӀунаро нур, гьуинлъи, хинлъи, берцинлъи ва баракат. Аллагьас

чӀужугӀаданалъе кьун буго кинабго: берцинлъиги, камиллъиги, гьунарги, гӀакълуги, квакӀиги ва гьеб гуреб цойгидабги, кинабго бихьанщинаб хӀехьезеги. Гьединазул кьерда дида ятана «Муслимат» жамгӀияталъул нухмалъулей, Хадижат-хӀажияй Шихалиева. Йихьизеги йигоан Хадижат-хӀажияй кьварарай, балагьараб бер гӀадамасе гӀезабулей гӀадинай, чӀухӀарай магӀарул чӀужугӀадан. Гьелъул кабинеталде лъугьарайго, диль речӀчӀун бачӀана цо бицине бажарулареб, гӀажаибаб, баракаталъул цӀураб гьава ва нижеда гьоркьоб ккана гьадинаб ракӀрагьараб гара-чӀвари.

-Хадижат-хӀажияй, мун йигоха обком партиялъул хӀалтӀуда йикӀарай гӀадан. Кин дуда ракӀалде ккараб динияб гӀуцӀи рагьизе ва кида дуца гьаб идара рагьараб?

- Узухъда, гьеб пикру щибго гьечӀеб бакӀалдаса бачӀараб гуро. Мунагьал чураяй, кӀудияй эбелалъ бицунаан, кӀудияв эменги цӀаларав чи вукӀанин, гьосул васги имамлъун вукӀанин. ЦӀехараб мехаль лъана хӀакъикъаталдаги имам Шамилида цадахъ архитектураялъул хӀалтӀаби гьарулев ва хадув гьеб рагьда квер тӀураб мехаль гӀелмуялда тӀадги чӀун, вахъарав гӀалимчи вукӀараблъи. Гьесда цӀарги букӀана КӀудияв МухӀамадгӀали абун. Дол дин гьукъарал соназда тӀингьикьеги рачун, дин-исламалъул киналго дарсал нижее кьолаан кӀудияй эбелалъ. Гьелъ бицунаан МухӀаммад аварагас (с.т.гӀ.с.) халгӀаталда тӀад кьижараб кету борчӀизабичӀого, кьотӀун гьелъул рагӀалгун как бараб куцалъул. Дица абулеб букӀана долда, гьеб кетуялъул бакӀалда йикӀарайанищан дунан, дидаги вихьилев вукӀун ватилин МухӀамад Авараган (с.т.гӀ.с.)

Инсуца кидаго абулаан гӀадамасул къимат гьабеян, квешлъи гьабурасегицин кумек гьабизе кӀочонгеян. Гьединал умумулги рукӀун батилаха, дирги диналдехун лъикӀаб иш гӀуцӀизе ракӀ гьесараб. Дица кӀудияб рецц гьабула Аллагьасе, гьадинаб баракат дие щвезабуралъухъ. Доб коммунистазул заманалда партсобраниязул трибунабазда йикӀарай дун, жакъа гьадинаб бакӀалда хӀалтӀуда йиго. Гьебги цо Аллагьасул хӀалкӀолъи бугилан кколаха дида. Нилъеда цебе бугелъулха, нильеца рухӀ бахъаралдаса нахъе, нилъеца жаваб кьезе кколебщинаби, нилъеда ахират букӀин, нильеда кӀочон тарабги, гьабурабги гьабичӀого тарабги кӀочонарел малаикзаби рукӀинги. Гьаб гӀумру гӀадамасе хӀал бихьизе кьураб жо буго. ГьитӀинаб мехальги, гӀолохъанаб мехалъги нилъеда тункичӀеб, нильеда бичӀчӀулареб жо, гьанже бачӀунеб гӀелалдаги, бичӀчӀизабизе кьваригӀун буго нилъее, гьединго чӀахӀияздаги. Гьанже бугеб гьаб нижер кьерги, хадусеб букӀинесеб кьерги, гьадин ургъел гьечӀого нилъеца тани, нильер гӀун бачӀунеб гӀел инехьин буго, телевизоралда, телефоназда жаниб бихьизабулеб гӀумруялда хадуб. Гьеб буго бищун хӀинкъараб жо. Нильер руччабазда Къуръаналда хъвавухъе хьвадизе бажарулебани, гьелда жаниб буго кинабго нилъер руччабазда лъазе кколебщинаб: рукӀа-рахъинги, хьвада-чӀвадиги, ва гьеб гуреб цогидабги.

Нильер бихьинал рукӀана кидаго рагъухъабилъун, кинабго рукъалъулги лъималазулги иш букӀана руччабазда тӀад. Рос вуго рукъалъул гьобол гӀадав чийин жого гьечӀого абулеб жо гуро. Гьединалги цогидалги суалал гӀумруялде рахъинаризе мурадалда гӀуцӀараб буго нижер гьаб идараги. Гьелдаса ана 24 сон. ТӀоцебе нижехь букӀана лъабго батӀияб устав: динияб идараялъул, «Дагъистаналъул чӀужугӀадан» журналалъул бетӀерай редактор Фазу ГӀалиевалъул, Суракьат-хӀажил исламалъулаб партиялъул. Гьезул кьучӀалда гӀуцӀана нижеего данде кколеб цӀияб Устав. Совет хӀукуматалда жаниб лъилниги букӀинчӀо жакъа нижер бугеб гӀадинаб гӀуцӀи. Ва гьале, анцӀгониги сон буго, Шималияб Кавказалъул цо-цо республикаялъул ясазги хӀалтӀизе гьединал бакӀал рагьун, амма гьаниб нильер республикаялда гӀадин, гьезул иш цебетӀолеб гьечӀо. Дицаги абула, Аллагьасе бокьидал, нилъер хӀалтӀи цебехунги унеб бугилан. Цоги кӀвар бугеб жо: руччабазулгун хӀалтӀи гьабулеб идараялъул хабар цӀакъ рекӀее гӀун букӀана тӀоцебе нилъее баракат щваяв СагӀид-афандие (Къ.с). Гьесул рагӀиялда хадур рильъун ккараб иш буго гьабги. Лъабго нухалда щвана КӀудияв гьаб бакӀалде жаниве. Доб кьварилъи Дагъистаналде бачӀиналде цеве вачӀараб мехалъ, устарас абурал гьал рагӀабазул магӀнаги нальиги цебеса унаро: «Рецц Аллагьасе, Хадижат, киса-кирего бокьилаанха дие гьадинал бакӀал»,- ан. (Гьеб бакӀалда магӀил цӀуна Хадижатил берал.) Гьединго батилаха, гӀадамасе кумек гьабизе, бачӀунеб гӀел битӀараб нухде ккезабизе, гьаб ишалде кӀудияв нигат бугоха.

- Дуца щибилан абулеб Хадижат-хӀажияй рихххулел цо-цо хъизаназул, бихьиназ рокьой йигелде тӀадеги кӀиабилей ва лъабабилейги чӀужу ячиналъул хӀакъалъулъ?

- Нильер умумуз абулаан, кӀудияб дармидаса рохайгиян, гьебги буго кӀудияб магӀна бугеб аби. Гьанже рагӀула щибаб лъабабилеб хъизан биххулеб бугилан. Гьеб бусурбабазул букӀине бегьулеб жого гуро. Аллагьасдаса хӀинкъулев росги вугони, гьединайго чӀужуги йигони, гьединаб хъизан цӀакъ кьанагӀат гурони бихххуларо. Нужеда лъаларищ, ратӀалъарал чагӀазул букӀунеб кьваридаб гӀумру? Мисалалъе, рос гьечӀей гӀадан йикӀуна, хъизаналда жанив чан чи ватаниги, гьел киназего рослъи гьабулей. Росасе инегӀан гьеб бичӀчӀизабизе кьваригӀун буго ясаздаги, чӀужу ячинелде васаздаги бичӀчӀизабизе ккола гьединаб жо гьабизе бегьунгутӀи. Жиндир я цалъе, ясалъе ва цойгидал гӀагаразеги бокьулареб жо бегьуларо чидар ясалазеги гьабизе. Эбелалъухъ гӀин тӀамуларей яс йигони, хванаха иш, гьодинай яс йижугеги эбел-инсуе!

Руччаби гӀадада хвани, гьез гьарурал лъималазул кинаб тарбия букӀунеб? Рокъоб мацӀ малъулеб гьечӀо лъималазде, мацӀалда рекъон малъулеб гьечӀо нильерго гӀадатги. Нильеца кӀвар кьечӀого тани, лъугӀинагури нильерго мацӀги, умумуз тараб тарихги, маданиятги ва гьеб гуреб цогидабщинаб миллияб гӀумруялъул хасльиги. Гьанже нилъер гӀумруялда хьвадулеб буго бихьиназ кӀи-кӀи, лъаб-лъаб чӀужу ячуней йигилан абураб хӀакъикъатги. Гьеб суалалъе Аллагьас Къуръаналда жаниб жаваб кьураб буго. Ункъго чӀужу ячине бихьинчиясе Аллагьас изну кьун буго. Амма нильер бихьиназе доб запятаялде щвезегӀан бугеб жо данде ккола, долдаса хадуб бугеб данде кколеб гьечӀо. КъанагӀатав чиясда гурони бажаруларо кколеб куцалда руччаби хьихьизе.

- Хадижат-хӀажияй, щиб дуе абизе, гьаризе бокьилеб дурго ракьцоязе, дагъистаниязе ва диналъул вацъяцазе?

- Дица гьезие кидаго дугӀаги гьабула. Районазда цогӀаги гьечӀо жанив гӀалим, шайих гьечӀеб, бахӀарчиял гӀадамал рахьинчӀеб росу. Дие бокьилаан жакъаги гьениб умумузул заманалда букӀараб гӀадинаб дин цӀунун батизе. ХӀурматияв дагъистаниял, рачӀа нильеца «Муслиматалъул» гӀадаб школал районаздаги гӀуцӀизе. Дарсал кьезе гьенив имамги вуго. Аслияб кьагӀидаялъ ясазда лъазе ккола «Кинай йикӀине кколей чӀужугӀадан?» абураб суалалъе жаваб кьолеб кьагӀидаялъ гӀумру тӀамизе. Нижер школалда малъула квен гьабизеги, рукъаризеги, медицинаги, хьвада-рахъинеги, адаб-хӀурмат гьабизеги ва гьеб гуреб цогидабги. Гьанир цӀалун росасе арал ясазул цогӀаги квешаб яшавалда ругел ясал гьечӀо. Киналго руго гьарун лъималгун, рос-рукъги берцинго кколеб куцалда бачун, кутакалда лъикӀ. Цониги чи битӀараб нухде тӀовитӀани, бугеб кӀудияб кири, Аллагьасда цебе нильее бугеб даража! Дица гьарула киназдаго, гӀолеб гӀелалъеги, дирго киналго диналъул вацал-яцазеги, аваданаб талихӀаб гӀумру, рагъ-кьал ккечӀого кинабго эркенго букӀине.

Аллагьас нилъее кьечӀеб жого тун гьечӀо, нилъецаги цохӀо Аллагьас тӀад лъураб жониги тӀубазабизе ккеларищха. Нильги гӀадамал ругелъул, КъуръанхӀадис буго нилъеца кинан гӀумру тӀамизе кколебали малъулеблъун. Нильъ гьанир гьалбал руго, Аллагьас цӀунаги киналго балагьаздаса, хӀилла-рекӀкӀалдаса, кантӀизареги лъикӀабщиналде ва квешалдаса рикӀкӀад гьареги.

Рукъият ГӀалисултӀанова

Конкурс

Агъвали тӀобитӀана «ГӀагараб Дагъистан - дир гъансито» абураб конкурс

Араб анкьалъ тӀадеги лъайкьеялъул централъ Агъвали тӀоритӀана «ГӀагараб Дагъистан - дир гъансито» абураб республикаялъулаб конкурсалъул муниципалияб-гун зоналияб этапал. Конкурсалъул номинациябазда рекъон лъималаз бихьизабуна жидерго кьурдизегун кечӀ ахӀизе ва музыкалиял алатазда бакъвал рачине бугеб гьунар. Районалъул 13 росдал командаялъ гӀахьаллъи гьабуна муниципалияб этапалда.

КечӀ ахӀун 1 бакӀ щвана Агъвали школалъул цӀалдохъан Разият ГӀалихӀажиевалъе, 2 бакӀ ТӀиндиса Багъжат ГӀаличуевалъегун Хонохъа Зугъра Бадрудиновалъе, 3 бакӀ КӀванада школалъул цӀалдохъан Раисат ИсмагӀиловалъе ва Къедиса ясазул кьокъаялъе.

Миллиял музыкалиял алатазда бакънал рачияльуль цохӀо Гьигьальъ школалъул цӀалдохъан ХӀажи ГӀабдулжабаров гӀахьаллъана ва тӀоцебесеб бакӀги гьесие щвана.

Кьурдул номинациялда тӀоцебесеб бакӀ щвана Агъвали гимназиялъул цӀалдохъабазе, кӀиабилеб бакӀ - ТӀинди росдал школалъул цӀалдохъабазе ва лъабабилеб бакӀалда гӀей гьабуна Къеди школалъул командаялъ.

Бергьаразе кьуна дипломал. Грамотабаздалъун кӀодо гьаруна сонайил конкурсалда гьабулеб жигараб гӀахьаллъиялъухъ Эчеда, Лъондода ва КӀванада росабазул командабиги.

* * *

Шамат кьоялъ тӀобитӀараб гьебго конкурсалъул зоналияб кьецазда гӀахьаллъана нилъер, ГӀахьвахъ ва ЧӀарада районазул командаби. Гьениб кочӀол номинациялда бергьана Агъвали гимназиялъул цӀалдохъан Разият ГӀалихӀажиева, кӀиабилеб бакӀ щвана чӀарадисезул васасе ва гӀахьвалазул ясалъе.

Фольклорияб кьурди гьабун бергьана гӀахьвалазул кьурдул ансамбль, кӀиабилеб бакӀалде ккана нильер ясал, лъабабилеб бакӀ щвана чӀарадисезе.

Музыкалиял алатазда бакънал рачун бергьана чӀарадисезул кьокъа, кӀиабилеб ва лъабабилеб бакӀазде ккана нильер ва гӀахьвалал.

16 ноябралда зоналияб этапалда бергьарал лъимал гӀахьаллъизе руго республикаялъулаб конкурсалда. Гьарула гьезие гьенибги икьбал.

Зульфия Сажидова

«Редакция газеты «Щумадисезул гьаракь» («Голос Цумады»)» Муниципальное унитарное предприятие, сокращенно МУП «РГГЦ»

БетІерав редактор Малачдибиров ГІубайдула СагІадулаевич

ТЕЛЕФОНАЛ:
Редакторасул 2-52-44
Корреспондентазул 2-52-92

Редакциялъул (издателасул) адрес: 368900 Дагъистан Республика, Щумада район, Агъвали росу.

Газета гІуцІараб: «Щумада район» муниципалияб районалъул администрация

Учредитель: Администрация МР «Цумадинский район»

Газета зарегистрирована в Управлении Федеральной службы по надзору в сфере массовых коммуникаций, связи и охраны культурного наследия по Республике Дагестан. Свидетельство о регистрации ПИ №ФС 05-0005 от 20 августа 2008 г.

Газета бищана редакциялъул компьютеразул цехалда

Газета кьватІибе биччана РГЖТялъул типографиялда. Адрес: 367018, МахІачхъала шагьар, Петр І-сул проспект,61

Редакциялъул пикру кидаго гуро рахьарал макъалабазул авторазул пикругун данде кколеб. Макъалабазда рихьизарурал хІужабазул, цІаразул, тарихазул ва цогидалги баяназул жаваб кьола гьезул авторас.

Газеталъул индекс: бащдаб лъагІалие - 51377 лъагІалие - 63302 Тираж -2140 Заказ ---

Графикалда рекъон газета кьватІибе биччазе гъулбасизе кколаан 17 с. 00 мин. ХІакъикъаталда гъулбасана 16 с. 45 мин.

Газеталъул электроннияб адрес: Golostsumady@mail.ru

Росдал магІишат

Ракьазул сияхІ гьабизехъин буго

Дагъаб цебе Шаваялда тІобитІана районалъул росдал магІишаталъул (СПК, КФХ) нухмалъулезул дандельи. Гьеб рагьана ва гьелъул хІалтІи нухда бачана райадминистрациялъул росдал магІишаталъул нухмалъулев ИсхІакъ Идрисовас. Гьес магІишатазул нухмалъулезда бицана республикаялъул нухмалъиялъ ракьал хІасил кьоледухъ хІалтІизариялде кьолеб кІваралъул, гьелда сверухъ магІишатазда гьаризе кколеб хІалтІабазул. ГьабсагІат ракьал хІалтІизариялъуль ругел гІунгутІабазул бицунаго ИсхІакъ Идрисовас магІишатазул нухмалъулезда пикру буссинабуна ракьалдехун букІине кколеб бербалагьи гьечІони, хІукуматалъ гьел нилъехъан нахъе рахъизе бегьулебльиялде. Гьеб кинабгоги хІисабалде босун, гІуцІун буго хасаб комиссия Шаваялда ругел нильер ракьазул сиях1 (инвентаризация) гьабизе.

Комиссиялда гьоркьор руго республикаялъул росдал магІишаталъул министерствоялъул, гочинабулеб боцІухьанлъиялъул республикаялъул управлениялъул ва нилъер райадминистрациялъул вакилзаби. Комиссиялъ хІалтІи байбихьизе буго 4 ноябралъ. Гьел къояз районалъул киналниги магІишатазул нухмалъулел рукІине ккела Шаваялда.

Комиссиялъул хІалтІул хІасилазул хІакъалъуль материал бахъизе буго газеталда.

И. Идрисов, росдал магІишаталъул отделалъул нухмалъулев

Росдал магІишаталъул отделалъ лъазабулеб буго

Агъвали базаралда дармие бакІал разе ракь кьурал гІадамазда лъазабулеб буго 15 ноябралде жидеего кьураб бакІалда хІалтІи байбихьеян, гурони, бакІал цІидасан рикьизе ругилан.

Гьенибго дармие бакІал рараздаги лъазабулеб буго гьебго заманалде рарал бакІазул рекьон кколел документал гьаризе рач1еян райадминистрациялъул росдал магІишаталъул отделалде.

* * *

Районалъул магІишатазул (СПК, КФХ) нухмалъулезда лъазабулеб буго районалъул статистикияб отделалде ва райадминистрациялъул росдал магІишаталъул отделалде кьолел 2018 соналъул отчетал рукІине ккелин хІакъикъиял, мухІканал ва кинабгІаги щакльи гьечІел. Отчетазул хал гьаби букІине буго кьварараб хІалалда.

Унеб буго операция «Автобус»

Нухазда хІинкьи гьечІольи букІинаби ва автотранспорталъ гьарулел аварияби дагьльи мурадалда МВДялъул районалда бугеб отделалъул нухазда хІинкьи гьечІольи букІинабиялъул пачалихъияб инспекциялъул хІаракаталдалъун районалда 29 октябралдаса 7 ноябралде щвезегІан тІобитІулеб буго оперативиябгун профилактикияб операция «Автобус». Нухазда машинаби хьвадиялъул хал гьабулаго, аслияб куцалъ тІадчІей гьабизе буго автобусазда лъимал рачиналъул суалалъул. Гьединго хал гьабизе буго нухда хьвадиялъул къагІидаби дурусго цІуниялъул ва цогидалги суалазул.

МухІамад ГъазимухІамадов, районалъул ГИБДДялъул нухмалъулев

Районалъул лъайкьеялъул управлениялъул хІалтІухъабаз гьваридаб пашманлъиялда зигара балеб буго Инхокьвари росдал школалъул директорасул заместитель МухІамадова Айгьанатида гьелъул хирияй эбел

Салтанат

Аллагьасул къадаралде щвеялда бан. Аллагьас хваралъе Алжан насибльаги, нахъе ругезе сабру кьеги

Районалъул больницаялъул хІалтІухъабаз зигара балеб буго фельдшер МухІамадов Аюбида гьесул хирияй эбел

Салтанат

Аллагьасул къадаралде щвеялда бан.

Хваралъул рухІ иманалда бахъун батаги, нахъе ругезе сахаб халатаб гІумру кьеги.

Эркенаб гугари

Анкьго призалъулаб бакІ щвана

Араб щамат къоялъ Болъихъ иргадулаб нухалъ тІобитІана олимпиялъул гІарцулав призер Юсуп ГІабдусаламовасул призазе эркенаб гугариялул рахьалъ къецал. Гьенир гІахьаллъана Россиялъул регионаздаса, Азербайджаналдаса, Польшаялдаса ва Казахстаналдаса 135 гугарухъан.

Къецазда гІахьаллъарал нилъер районалъул гугарухъабазул цонигиясе щвечІо тІоцебесеб бакІ, гІей гьабизе ккана кІиабилел ва лъабабилел бакІазда.

Турниралъул гІарцулал призераллъун рахьана 57 кг. цІайиялда Эчедаса Ибрагьим ГІабдурахІманов ва 86 кг. цІайиялда Инхокъвариса МухІамад Рамазанов.

Мазгарулал призераллъун рахьана Расул Гъазуев-57 кг. (Эчеда), Муслим Шамсудинов 74 кг. (Гьигьалъ), 125 кг. цІайиялда СаидмухІамад Гъаирбеков (Гьигьалъ) ва МухІамад Гъазиев (КІванада).

Баркула гІолохъабазда призалъулал бакІал, гьарула хадурккун лъикІал хІасилал.

ТІалх1ат ГІабдулбасиров

ЛъикІаб хІасил бихьизабуна

Дагъаб цебе Каспийскалда тІобитІана республикаялъул цІа свинабулел частазда гьоркьоб МЧСалъул бетІераб управлениялъул нухмалъулесул кубокалъе гІоло мини-футболалъул турнир.

Гьениб гІахьаллъана шагьаразулгун районазул цІа свинабулел частазул къоло щуго команда. ТІоцебесеб нухалъ гІахьаллъараб нилъер районалъул цІа свинабулеб №33 частаалъул командаялъ бихьизабуна лъикІаб хІасил, гьезие щвана лъабабилеб бакІ.

Баркула цІа свинабулеб частаалъул нухмалъулев МухІамадсултІан МухІамадовасда ва хІалтІухъабазда бергьенльи.

Гьарула гьезие щулияб сахлъи ва гІумрудулъ талихІгун икьбал.

МухІамад Къасумов

Халкъияб тохтурлъиялъул хазинаялдаса

ЛЮЦЕРНА

Люцернаялда гьорлъ инсанасул сахлъиялъе хІажатал, пайдаял элементал рукІуна. Гьеб гІатІидго хІалтІизабула халкъияб медицинаялда. Гьеб бакІаризе бегьула апрелалъул ахиралдаса байбихьун хасалихълъи щвезегІан. Ихдал ва риидал гІадамаз гьелъул салатал, чурпаби гьарула. Хасалоялде люцерна бакъвазабизеги бегьула. Бищунго пайдаяллъун рикІкІуна гьелъул тІугьдулги тІанхалги.

Даруяб харил цІар буго латин мацІалда «абажур», ай «чирахъ» абураб рагІудаса бачІараб. Щайгурельул, дунял рукІкІиндал мочуялда жанисан люцернаялъул мугъаз чирахъалъ кинигин гьитІинабго канлъи кьола. Гьелъие гІиллалъун ккола мугъазда гьорлъ цІикІкІараб къадаралда фосфор букІин.

Люцернаялъул тІанхазулъ буго инсанасул чорхое чара гьечІого хІажатаб анцІго элемент: А, Д, Е, B_6, Квитаминал, кальций, уриналъулал кислотаби, аминокислотаби, флавоноидал, сапонинал. Гьединлъидалин гьелъ гІемерисел унтаби сах гьариялъе квербакъулеби.

Сапонинал гьорлъ рукІиналъ люцернаялъ кверпбакъула бидулъ холестериналъул къадар дагьлъизабизе, бидурихьаз- да жанир ругел атеросклерозалъул хиса-басиял рукІалиде ккеялъе, бидул тІадецуй гІодобе ккезабиялъе, чорхолъ рак унти лъугьунгутІиялъе, унтабазде чорхол дандечІей цІикІкІинабиялъе ва гипофизалъул хІалтІи рукІалиде бачІинабиялъе. Витамин К гьорлъ цІикІкІун букІиналъ, люцернаялъ хехго чІезабула ругьнадаса чваххулеб би. Фтор гьорлъ гІемер букІиналъ люцернаялъ щула гьабула цаби- гІусазул чини, хвезарула цаби-гІусал жагьаллъизарулел микробал. Люцернаялъул кумекалдалъун сах гьарула бакІи- батІиял къагІидабаз лъугьарал артритал, туберкулез, грибоказулал унтаби.

Гьарзаго витаминал, белокал гьорлъ рукІиналъ, люцернаялъ кверпбакъула тІомол берцинлъи цІунизе, гьеб херлъизе биччачІого чІезабиялъе. Гьелда гьорлъ гІемер букІунеб хлорофилалъ би цІикІкІинабула (сах гьабула анемия), сах гьарула магІарзул къалазулгун гъурузул мащабазул унтаби.

Люцернаялъул тІанхазулъ ва гьанжего гьанже кІанцІарал гІисинал гІаркьалабазулъ гІемер букІуна белок. Гьелъ, дагьаб кваниги, хехго гІорцІизарула. Гьединлъидал, хІалакълъизе бокьараз гьеб кванилъ гІемер хІалтІизабула. Диетаялда рекьон хІалакълъизе бокьаразе лъикІаб буго къойида жаниб лъабго нухалда кванилъе дагьабго (чайдул гьудгІанасеб) къадар бакъвазабун хІарараб люцернаялъул тІанхил жубазе.